

Multamäen lähimetsien käsittely 2023

Saapuneet palautteet 7.11.–27.11.2022 (palautekanavan kautta):

1. Suunnitelmassa olevien termien syvälinen kommentointi vaatisi metsätalouden osaamista. Tulkitsen kartan siten että Multamäkeen on tulossa avohakkuut vanhoihin kuusikkoihin. Nehän ovat parasta luontoarvoiltaan Multamäen alueella. Ehdotan että vanhat kuusikot säilytetään kokonaisuudessaan. Vieläkin vit**taa palstalla 034 kymmenisen vuotta sitten tehdyt upean vanhan metsän avohakkuut.

Vastine:

[Palautteen perusteella internet-sivua päivitettiin lisäämällä toimenpiteiden selitykset.](#)

[Multamäessä on esitettyjen toimenpidekuvioiden lisäksi alueita, jotka jätetään metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Näissä on mukana kuvioita, joiden osalta selvitetään vapaaehtoisen metsänsuojelun mahdollisuutta.](#)

2. On hienoa jos kodalta alkaa taas näkymään maisemat. Siellä on hienoa käydä retkellä vieraiden kanssa ja nauttia näkymistä. Satumetsämaista maisemaa ei kannata myöskään turmella sillä se päästää miemikuvituksen valloilleen.

Vastine:

[Kiitos palautteesta!](#)

3. Asumme Myllymäen rinteessä vastarannalla, meillä on myös rantatontti laavun vastapäätä Tuulensuunlahdessa. Hakkuukartan rajummat hakkuutoimet kohdistuvat juuri joka päiväiseen näkymäämme. Olen tehnyt juuri suurikokoisen (170cm) teoksen, jossa Multamäki on taustalla. Teos on lähdossa kutsunäyttelyyn Islantiin kesällä 2023. Lähetin juuri Helsinkiin Taikelle kohdeapurahahakemuksen, jossa kerroin teoksistani ja siitä, kuinka ihmiselle luonto ei koskaan tunnu riittävän ”sellaisenaan”. Se on alati alisteinen ihmisen viihdyttämiseksi ja taloudelle, kuten Laukaan yksi kauneimmista maisemista, Multamäki Tuulensuunlahdesta nähtynä. Olen sanoinkuvaamattoman surullinen juuri nyt ja Laukaalaisena erittäin pettynyt tähän suunnitelmaan. Hako-teokseni on herättänyt paljon kiinnostusta paikallisissa ja nyt sen merkitys on entistäkin tärkeämpi.

Vastine:

[Hakkuuiden maisemalliseen lopputulokseen pyritään kiinnittämään mahdollisimman paljon huomiota ja toimenpiteissä noudatetaan suosituksia rantametsien käsittelystä, sekä metsäsertifiointin ja vesilain vaatimuksia.](#)

4. Tämäpä oli hyvä uutinen. Pitkään olen harmitellut sitä, ettei tuolta Multamäen näköalapaikalta näe juuri minnekään, me käymme siellä usean kerran vuosittain. Mukava jos tuolta mäen huipulta saisi näkymän auki myös Riikolanniemen suuntaan, eli ainakin lounas-luode välille. Toivottavasti huomioidaan myös puuston kasvu, ettei näkymät lopu heti muutaman vuoden jälkeen. Luulen, että paikan arvostus ja kävijämäärä tulee lisääntymään paljon näiden toimenpiteiden ansiosta. Mäen huipulta saa kyllä avautumaan tosi hienot näkymät ja pitkälle. Kiitos jo etukäteen.

Vastine:

Kiitos palautteesta!

5. Ehdottaisin koko alueen rauhoittamista. Harvoin enää pääse näkemään luonnonmukaista metsää, jossa puut lahoaa, kaatuu ja antaa pohja luonnon monimuotoisuudelle. Meidän lapset saisivat mahdollisuuden nähdä koskemattonta metsää. Ehdoton ei avohakkuille!

Vastine:

Luonnontilaisia metsäkuvioita ja sellaiseksi kehittyviä alueita on pyritty jättämään suunnittelun ja toimenpiteiden ulkopuolelle. Pääosa käsiteltävästä alueesta on aiemmin harvennettua kasvatusmetsää. Lisäksi sellaisten alueiden, joilla on vaikutusta kaukomaisemaan, käsittelyä harkitaan erityisellä huolella.

Kunnan metsänhoidon tavoitteena on hyvällä ja aktiivisella metsänhoidolla tuottaa taloudellista lisäarvoa omistajalleen. Hyvään ja vastuulliseen metsänhoitoon kuuluu myös monimuotoisuuden turvaaminen, jonka johdosta kunta toteuttaa yksittäisten pienempien toimenpiteiden lisäksi myös vapaaehtoista metsänsuojelua omistamallaan maa-alueilla. Suojellut alueet ovat pysyvästi metsätalouden toimien ulkopuolella ja niitä on pyritty sijoittamaan alueille, joilla saavutetaan suurin monimuotoisyys (luontokohteiden ym. yhteyteen).

6. Onko avohakkuuta pakko suorittaa? Ne vaikuttavat isosti alueeseen laajemmaltikin. Esim. tuulet ja maastopalot. Olisiko mahdollista avohakkuiden sijaan tehdä vain harvennushakkuu?

Vastine:

Avohakkuu on yksi käytössä olevista hakkuutavoista. Jokaiselle käsittelyyn päätyvälle kuviolle valitaan kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisimmaksi katsottu toimenpide. Valittuun toimenpiteeseen vaikuttaa metsän tila, aiempi käsittelyhistoria, maisematekijät, puunkorjuuteknologian vaatimukset toteutukselle. Lisäksi olennaista roolia näyttää myös hakkuusta tavoiteltavat hakkuutulot ja riskienhallinta (mm. kohteen kestävyys sääoloja vastaan myös hakkuun jälkeen, metsän terveys). Joskus halutun lopputuloksen kannalta parhaaksi toimenpiteeksi valikoituu avohakkuu. Metsänuudistamisen jälkeen voidaan aluetta hoitaa siten, että tulevaisuudessa hakkuissa avohakkuu voidaan välttää (mm. peitteinen metsänkäsittely).

7. Metsien käsittely on järkevää. Jos suinkin mahdollista niin hakkuu tähteet voisi kerätä pois metsistä, jotta metsien käyttö esim. suunnistukseen olisi heti sujuvaa. Olemassa olevien polkujen pitäminen vapaana hakkuu tähteistä olisi oltava minimi tavoite. Samoin polkujen rikkominen koneilla tulisi minimoida.

Vastine:

Tavoitteena on kerätä suurin osa latvuksista ja oksista, jotka ovat lähellä virkistyskäytössä olevia alueita. Jälkien siivoukseen on alustavasti suunniteltu esim. talkoita tai tukityöllistettävien työvoimaa.

8. Toivottavasti luonnon arvo ja kaunis maisema järvelle otetaan hyvin huomioon. Eikä tehdä liian laajasti hakkuuta. Ihana ja kaunis luonto on valkolassa.

Vastine:

Kiitos palautteesta!

9. Hakkuista ei saa olla haittaa Multamäen luontopolun käytölle ja muulle virkistyskäytölle. Näkymä Multamäeltä pitää jättää mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Onko oikeasti niin, ettei kunnalla ole talousmetsää enää hakattavissa muualla kuin virkistysalueilla?

Vastine:

Tavoitteena on avata maisemaa näköalapaikalta ja hoitaa metsänhoidollisia harvennustarpeita alueella. Virkistyskäyttö ja luontopolku huomioidaan ja sen takia osallistamme kuntalaisia ja muita asianosaisia suunnitteluvaiheessa. Myös maisema-arvoihin kiinnitetään huomiota.

Kunta pyrkii hoitamaan kaikkea metsäomaisuuttaan siten, että hakkuut ja hoitotoimenpiteet toteutetaan ajallaan.

10. Laukaan Seudun Luonto ry on antanut oman palautteensa Multamäen metsien käsittelyyn sähköpostilla Jarmo Toikalle.

Vastine:

Multamäen tilalle on laadittu metsäsuunnitelma, josta löytyy tiedot mm. puustosta, metsänhoitotarpeista ja arvokkaista elinympäristöistä. Linnustoselvityksen päivitykselle ei nähdä tarvetta, koska toimenpiteet eivät kohdistu pesimäaikaan ja hakkuut eivät muuta alueen luonnetta.

Hakkuut toteutetaan pääosin talvikelissä maastoon syntyvien jälkien minimoimiseksi, vaikka maaston kantavuus kesäaikaan ei todennäköisesti muodostuisi ongelmaksi.

Näköalapaikan ja leirikeskuksen väliseltä alueelta pyritään keräämään suurin osa latvuksista ja oksista. Vähintään sellaiset, jotka eivät maadu kohtuullisessa ajassa. Jälkien siivous pyritään järjestämään esimerkiksi talkoiden tai tukityöllistettävien avulla.

Metsätalouden vesistökuormitus huomioidaan noudattamalla suosituksia rantametsien käsittelystä, sekä metsäsertifioinnin ja vesilain vaatimuksia.

Palautteessa esitettyjen kuvioiden 15-13, 7 ja 8 puuston iät eivät pidä paikkansa. Ne ovat suurilta osin kasvuvaiheessa olevia metsiä. Kuvio 8 on vanha metsä.

Lisäksi palautteessa oli esitetty jatkuvapeitteiseen kasvatukseen siirtymistä. Alueen metsät ovat hyvin homogeenisiä, joten jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen vaatisi välikäsittelyjä, joista ensimmäinen on käytännössä harvennus. Nykyinen alikasvos ei pääse kehittymään varjostuksessa.

11. Laukaan kunta Multamäen ja Kallioniemen ranta-asemakaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 18.6.2018/20.1.2020

Multamäen lähimetsien käsittely 2023

Kommentit

Miksi ylipäättään hakata metsää virkistysalueella?

Ennen kuin alueella tehdään mitään hakkuutoimia, on punnittava tarkasti edellä mainittu kysymys.

Multamäki on virkistysalue

Keski-Suomessa on kaksi vähintään seudullisesti merkittävää maavirkistysaluetta (veneilyalueiden lisäksi), ja Multamäki on toinen niistä. Tämä on mainittu Keski-Suomen maakuntakaavan

tarkistuksessa ([linkki alueluetteloon](#)) sekä jo kunnan vuonna 2018 tekemässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS).

Lisäksi suunniteltu hakkuualue sijoittuu maakuntakaavassa kulttuuriympäristön vetovoima-alueelle, kuten myös em. OAS:ssa todetaan.

Aluetta ja sen metsää tuleekin tarkastella sen yhteisölle antaman ensisijaisen ekosysteemipalvelun, eli luonnosta saatavan virkistyskäytön mukaan, ei metsätaloudellisin tai metsänhoidollisin perustein.

Multamäkeä käytetään luontovirkistykseen Kaikki tiedämme erinomaisen, aktiivisessa käytössä olevan luontopolun, josta ollaan ylpeitä ja jota tuodaan näkyvästi esille eri ulkoilualue- ja esittelysivustoilla. On kuitenkin tärkeä huomata, että luontopolun lisäksi Multamäki on täynnä muita ulkoilureittejä, minkä voi todeta kartasta ([linkki](#)). Lisäksi on syytä huomioida myös se, että Multamäen virkistysalue on Metso-reitin varrella, ja on siten myös osa laajempaa ulkoilukokonaisuutta. Kuntalaisten ja maakuntalaisten lisäksi lähellä olevat palveluidentuottajat (Peurunka, Kallioniemen leirikeskus sekä tietenkin Multamäen leirikeskus) käyttävät aluetta osana toimintaansa.

Kommentteja alustavaan suunnitelmaan

Ensiksi on todettava, että Laukaan kunnan tekemä avoin kommentointipyyntö on tervetullut ja osallistava tapa kuulla kuntalaisia, kiitos tästä. Tietenkin odotamme, että saatua palautetta ensinnäkin käsitellään, ja vieläpä avoimesti. Muutenhan osallistava kuntalaisvaikuttaminen ei toteudu.

1. Suunniteltu hakkuualue sijoittuu pitkälti Multamäen ulkoilureitistön päälle. Kunnan laatimassa, sinällään hyvässä ja informatiivisessa kuvauksessa (Multamäen lähimetsien käsittely 2023) virkistysalue (punainen katkoviiva) on rajattu liian suppeaksi koskemaan ainoastaan luontopolun osaa, sen ydinaluetta. Varsinainen virkistysalue Multamäessä on laajempi.

2. Vanhinta metsää hakataan erityisesti [Paikkatietoikkuna-sivuston metsädatasta](#) nähdään, että hakkuualueet on sovitettu puuston mukaan niin, että eniten hakkuita kohdistetaan nimenomaan varttuneisiin metsiköihin. Esimerkiksi:

- avohakkuualue 008: keski-ikä: 85–90 vuotta, keskiläpimitta 24 cm
- avohakkuualue 028: pääosin keski-ikä: 100–115 vuotta, keskiläpimitta 28–32 cm
- Hirsiniemen ylispuiden poistoalue 015: keski-ikä: 85–120 vuotta, keskiläpimitta yli 30 cm

3. Monimuotoisuuden vaaliminen

Toimenpidesuunnitelmassa todetaan:

” Alueella on paljon virkistyskäyttöä, joten käsittely painottuu puuston elinvoimaisuuteen, maiseman avaamiseen ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen. Osa alueista on kuitenkin talousmetsää.”

Suunniteltujen hakkuutoimenpiteiden monimuotoisuuden vaalimista kyseenalaistaa kohdassa 2 esitetty havainto etenkin, jos asiaa tarkastellaan lahoppupotentiaalin avulla. Lahoppupotentiaali ilmentää metsäluonnon monimuotoisuutta, koska lahoppuusta riippuvainen lajisto on taantunut ja ollut uhattuna jo pitkään (Rassi ym. 2010). Vanhimpia puustoalueita hakkaamalla hävitetään myös alueen lahoppupotentiaalia, ja sitä kautta metsän monimuotoisuutta.

4. Alueen lajisto

OAS-dokumenttiin on liitetty FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n tekemä Multamäen – Kallioniemen ranta-asemakaavan luonto- ja maisemaselvitys -raportti vuodelta 2018. Sinällään ansiokas ja laadukkaasti tehty raportti kuvaa alueen linnustoa ylimalkaisesti perustuen pelkkiin maastohavaintoihin, ei alueella tehtyihin järjestelmällisiin lintuhavaintoihin. Raportissa todetaan (s.13 kappale 5.2 Eläimistö):

”Alueen linnusto on tyyppillistä havumetsien lajistoa, joka koostuu etupäässä alueellisesti yleisistä lajeista. Yleisin laji on peippo. Muista lajeista mainittakoon pajulintu, talitiainen ja laulurastas.”

Tuoreiden havaintotietojen (24.11.2022 KSLY) mukaan Multamäen alueella on havaintoja varttuneen metsän lajistosta, kuten

- pohjantikka: aiemmin Suomessa silmällä pidettävä, nyt elinvoimainen, ulkomailla arvioitu uhanalaisten lajien IUCN Red -listalle vuonna 2016 luokkaan vähiten huolestuttava)
- kanahaukka: rauhoitettu, silmällä pidettävä
- myös huuhekujan (rauhoitettu, erittäin uhanalainen) elinpiiriä alue lienee.

Tuulensuunlahdelta on varmoja havaintoja (valokuva) saukosta (rauhoitettu).

5. Alueen suojelukohteiden suojelu

Alueella on kolme suojelukohdetta, Tuulensuunlahden rannalla olevat Hirsiniemen lehto ja korpi (alueella 012), Tuulensuunlahden lähde (alueella 011) ja Tuulensuunlahden lehto (toimenpidealueen rajan ulkopuolella, kuitenkin välittömässä läheisyydessä).

Kahden ensimmäisen suojelualueen aivan viereen on suunniteltu avohakkuualue 008, mikä ei voi olla vaikuttamatta Hirsiniemen pienen suojelulehdon ja -korven olosuhteisiin. Lähes sama tilanne on kolmannen suojelualueen, Tuulensuunlahden lehdon, osalta; sen kupeeseen on suunniteltu hakkuualue 010. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n tekemä Multamäen – Kallioniemen ranta-asemakaavan luonto- ja maisemaselvitys -raportti toteaa yhteenvedossaan:

”Alueella on viisi luontokohdetta, jotka eivät kestä suuria muutoksia. Nämä ovat Tuulensuunlahden lehto, Tuulensuunlahden lähde, Hirsiniemen lehto ja korpi, Multamäen lähde ja noro sekä Marjoniemen lehto.”(s.21) Siitä huolimatta toimenpidesuunnitelmaan on merkitty avo- ja harvennushakkuualueet aivan suojelukohteiden tuntumaan.

6. Maisemansuojelun kannalta merkittävä alue ja sen hakkuu

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n tekemä Multamäen – Kallioniemen ranta-asemakaavan luonto- ja maisemaselvitys -raportti suosittaa lähes koko nyt suunnitellun toimenpidealueen luonnon- ja maisemansuojelualueeksi (6. Yhteenveto ja suositukset s.26), mikä on täsmälleen oikea ratkaisu ajatellen niin alueen virkistys- ja luontoarvoja, kuin hakkuutulosten vähyyttä ja hakkuiden vaikeutta. Metsätuloja kannattaa hankkia muualta kuin virkistysalueelta.

Jo tältä pohjalta, sekä muut em. seikat huomioiden, on kovin erikoista, että alueen hakkuuta ylipäätään suunnitellaan.

Ehdotus

- 1) Toimenpidesuunnitelmasta luovutaan.
- 2) Multamäen näköalapaikalle avataan näkymä järven suuntaan joko lähimpien harvennuksella tai tekemällä korotettu näköalaterassi.

Vastine:

Miksi ylipäätään hakata metsää virkistysalueella? Alueen käsittelyä on suunniteltu huolellisesti ja suunnitelmaa aloitettu laatimaan jo viime vuoden puolella. Alueella oleva virkistys- ja monikäyttö, sekä alueen ainutlaatuisuus on huomioitu jo suunnittelun alkumetreillä, jonka vuoksi alueen käyttäjiä on haluttu osallistaa parhaimman lopputuloksen saamiseksi. Tavoitteena on yhdistää edellä mainitut seikat kunnan lähtökohtaiseen tavoitteeseen saada taloudellista tuottoa kunnan metsäomaisuuden avulla.

Alueella käsiteltävä puusto on pääosin kasvatusmetsän metsänhoidollista harvennusta. Suunnittelualueella on myös uudistuskypsää metsää, joiden uudistamiseen tähtäävää hakkuuta harkitaan. Huomioitavaa on, että näiden lisäksi toimenpiteiden ulkopuolelle on jätetty myös vanhaa metsää, joista osan kohdalla lähdetään tavoittelemaan ensisijaisesti vapaaehtoista metsänsuojelua tarkoituksenmukaisimpana toimintatapana. Palautteen vanhan metsän alueena on mainittu myös kuvio 15 (ylispuun poisto). Alue on laavun takana olevaa mäntymetsää, jonka alle on luontaisesti syntynyt mäntytaimisto. Vapauttamalla kasvutilaa taimille vaiheittain saadaan aikaan jatkuvuutta metsänkäsittelyyn ja vältetään avohakkuu-uudistamismallin mukainen vaihe, jossa maasto on aukeaa.

Palautteessa mainitut maisema- ja luontoselvityksen mukaiset kohteet huomioidaan toteutuksessa, eivätkä ne vaarannu.

Alueelle suunniteltaviin toimenpiteisiin liittyy suuri paine maisemavaikutusten muodossa, kuten palaute tuo hyvin ilmi. Nämä asiat tiedostetaan ja huomioidaan lopullista käsittelyä valittaessa.